

НАЗМ БҮСТОНИДА

Жуманиёз
ЖАББОРОВ,
Ўзбекистон
халқ шоири

МУБОРАК, ЎН САККИЗ ЁШ!

Ўн саккиз ёш, Ватаним,
Ўн саккиз минг кошонанг,
Ўн саккиз минг кунвондан
Мунавваридар пешонант.
Ҳар бир равшан янги тонг
Истиқлолдан нишонанг,
Жаҳонларни чулгаган,
Ўн саккиз минг таронанг!

Ўн саккиз — олтин рақам,
Мангу шарафли қадам.
Ўн саккиз таҳт узра шод
Савлар тўқисан бардам.
Бошинг узра минг баҳор
Ўқир мөхр оятинг,
Жаҳонларни камрагай
Истиқлол ҳикоятинг!

Багрингда неча ўн минг
Чинориг бўлсин доим.
Ёнингда неча из минг
Дўст ёринг бўлсин доим.
Кўксингда мангу яшонк
Баҳоринг бўлсин доим,
Яна минг асрларга
Йўлинг берсин Худойим!

Нафосатдан иўғрилган шаҳар,
Сенда ишқим туғилган шаҳар.

Бу оқшом кўп дилбар, беназир,
Висол истаб кўнгил мунтазир.
Дур ичра фавворалар,
Нур ичра фавворалар.
Ёргинам, юр, боғлар кезайлик,
Ишқ куйи-ла дилни безайлик.

Кўнглимни сен манту этдинг ром,

Ўзбекистон халқ шоири, драматург ва таржимон Жуманиёз Жабборов баракали ижод қилиб келаётган таникли адабиаримиздан биридир. Унинг қирқча яқин назмий ва насрый китоблари нашр этилган. Бир неча драматик асарлари саҳнапаштирилган, кўплаб шеърлари кўшиқка айланган. Шодиёна байрамларимиз арафасида севимили шоиримиз истиқлолимизни, жонажон шаҳримизни мадҳ этувчи қатор шеърлар биттан. Қўйида шоирнинг ана шу янги ижод намуналарини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Дилга ёғду солган дилором.
Бу гуллар сенга ҳада,
Кўнгиллар сенга ҳада.
Сен абадий ҳайрат ба илҳом,
Хаёлимни олган дилором!

Эй, муҳаббат, эй сирли олам,
Сенинг билан юқсақидр одам.
Ишқ майнот томтотк гўзал,
Тонгти уйғотмоқ гўзал.
Мангу бўлпил жаҳонда пойдор,
Муҳаббатдан иўғрилган Диёр!

МЕХР ДУНЁСИ

Тошкентим, меҳрдан иўғрилган дунё,
Заминда офтоб тимсоли гўё,
Бағридан юксалар илоҳий зиё,
Калбим деб фарҳ этар сени Осиё!
Бахтим деб фарҳ этар сени Осиё!

Саховат, шавкат-ла мангу овоза,
Дўстларга кенг очик олтин дарвоза,

2200
2009
ТИЧЛИК ВА ДУСТЛИК РАЙОН

ТОШКЕНТ ОМОНДА БЎЛ, ОМОНДА

Номингдан янграр сўзим,
Кўркиндан яшнар кўзим,
Тошкентимсан — тенгизсим,
Бошимда баҳт юлдузим.

Шонинг баланд жаҳонда,
Барча-барча замонда
Омонда бўл, омонда!

Мафтунчидир олам сенга,
Ярашгай байрам сенга,
Ўзбекистоним фарҳи,
Шодлик таронам сенга.

Бошкентимиз ўзингсан,
Шошкентимиз ўзингсан,
Тошкентимиз ўзингсан!

Ҳар жабҳада мардонам,
Қуёш ўтган кошонам.
Саховат иймон шаҳри,
Олтин, мармар остононам.

Илму санъат шаҳрисан,
Файзу ҳайрат шаҳрисан,
Ўзбекимнинг фарҳисан!

Сен азалдан нон шаҳри,
Очиқ дастурхон шаҳри.
Жонли афсонам ўзинг,
Мустакил даврон шаҳри.

Шонинг баланд жаҳонда,
Барча-барча замонда
Омонда бўл, омонда!

Якуб КОЛАС

ЎЗБЕКИСТОНГА

Фурсат етди. Ўзбек диёри,
Сен-ла ҳайру хўш этмоқдаман.
Гарчанд оғир ҳижрон озори,
Маъзур туттил, мен кетмоқдаман.

Бошим узра бўлак бир само
Чодирини ёюр, келди вакт.
Ол тонгу кўк баҳордек аммо
Кўзларимга баҳш этурсан баҳт.

Ўз элимдай сенга сигндиндим,
Богу чўлинг шайдоси ўзим.
Кўйшинингнг ўт қизигини
Тоғлар оша симириди кўзим.

Хотирамда кенг, кувнок шаҳар,
Чаманларинг, боғларинг, Анҳор.
Салор оқар, бағри тўла зар,
Минг тераклар бўйиди қатор.

Сукунатнинг чўнг эхромидак
Чимён кўкка мағрур чўзмиш бўй.
Сени foят согинсан керак,
Ўзбекистон, бўстонсан хушрўй.

Каттол жанг жадал йиллари
Сен мена ҳам бўлдинг ошиён.
Жўр кўйладим шоирларингта,
Халқни кутлаб, тилаб зафар-шон.

Курол-ярог ясадиги бирга,
Ё бошига бўлсин деб бало.
Сен аламли ўша йилларда
Бўлдинг мена далда, тасалло.

Яна баҳор шамоли эсди,
Она Ерга кўрку тўзим бу.
Бу шеъримни кабул эт, дўстим,
Хайру хўшим, юрак сўзим бу!

Жуманиёз ЖАББОРОВ таржималари

ТЎЙИНГ МУБОРАК!

Дунёни бағрига чорлаган шаҳар,
Мехр нури ила порлаган шаҳар,
Дилларни дилларга болгаган шаҳар,
Жаҳонга бўйлаган бўйинг муборак,
Онажон Тошкентим тўйинг муборак!

Багрингда улгайди не-не даҳолар,
Олимлар, шоирлар, нуру зиёлар,
Дунё сенга бокиб бугун баҳолар,
Жаҳонга бўйлаган бўйинг муборак,
Онажон Тошкентим тўйинг муборак!

Қўкларга бўй чўзган биноларинг бор,
Қўчаларинг гўзал, кўркинг бетакрор,
Фавворалар, боғлар,

Гулларинг бисёр,
Жаҳонга бўйлаган бўйинг муборак,
Онажон Тошкентим тўйинг муборак!

Ийон шаҳри ўзинг, нон шаҳри ўзинг,
Дўстлик шаҳри ўзинг, шон
шахри ўзинг,
Мехр муруватнинг кон шаҳри ўзинг,
Жаҳонга бўйлаган бўйинг муборак,
Онажон Тошкентим тўйинг муборак!

То абад бор бўлгин, азим
Бошкентим,

Авлиёлар юрти, қадим Шошкентим,
Сен менинг жаҳоним, жоним

Тошкентим,
Жаҳонга бўйлаган бўйинг муборак,
Онажон Тошкентим тўйинг муборак!

Зебо ТЎХТАЕВА

УЛУҒ САЛГАНАТ

(Тетралогиянинг "Мирзо" номли учинчи китобидан айрим боблар)

Муҳаммад АЛИ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси,
Давлат мукофоти лауреати

(Давоми. Баши ўтган сонларда).

Соҳибирионнинг кўли беихтиёри ияига чўзилди. Мир Сайдид Барака ҳам савдоғарларнинг карвалори қароқчилар, иўлтусарлар томонидан андишасизларча таланмакда эмиш. Амир соҳибирион! — деди пири муршид. — Ҳатто жаҳга бораётган мўбим-мусулмонлар ҳам азоб тортишмакда. Куту солаётон Тўхтамишон одамлари эмиш. Амир соҳибирион, айтишга хурматим етмагонди, али Кўксаройда, хузурингизда унга илор низар ташлалагандай, негадир кўнглимга ноҳуш нарса шараси олалор эди... Демакга ҷонганду. Бирор, ўзлари шавкатли амирзода мусибатида бағирлари увалғон паллалар эди, орога бир сўз сирадурмади. Подшоҳзодадан бироз кўнглуплари ёриши... Узимизни тўйдик. Раҳматли Суоратишонин жоноблари ҳам каминага кейин: "Кордай оқ бантут тўй кийғон Амир соҳибирион бирлан мумдай коп-кора чакмон кийғон Тўхтамиш ўғлонини ёнимаёт туришини кўрингиз! Бамисли, Амир Темур қўйинчалирига қора илон кирб олгоңдай..." деб афусланган эди.

— Шундоқ бўлғон эди... Бўлғон эди... — маъюс бошади Амир Темур.

— Қароқчилар бор ерда тиҳорат ишлар тўхтагусидур. Илан йўлнинг донгилу дориломонлиги ҳамиси шубҳа остида қароқчилар тўхтагусидур. Дунёнинг руиси шундокдур...

— Рост сўзлайдилар, пирим! — Амир Темур межмонхона ичада ўқанди-бўқа юра бослади — Қундузча мухорасидан қайтаётгандаёв. Йўлда шаха хэллар борлигимни чулгап олганда. Қандайр ички шурдерки, яна ўша томонларга бормоқ, зарурати туғилгай. Йўл эса тиҳорати путур етгай. Дунё дставалат тиҳорат билан ободбур, салтанат хазинаси ҳам ўшандан бойгай... Илак йўлни ўз кўлида саклаш турон салтанатининг улуғ мақсадларидан биридур, пирим...

Форсу Ироқда даврон сурʼатан музafferaiplar сулоласи вакиллари уч ийлилар юриш даврда соҳибирион ниятиларни тўғри англаб, мулизимат камарини бelli-priya маҳкамабоғлаб, ҳумоюн ўрдуда гилам ўпши шарафига етишдилар. Ҳатто музafferaiplar хукмдори Шоҳ Шуҳоқ соҳибирион хонадонлари қудачилик риштарилини ила боғланди. Ҳуандан Амир Темур ҳар бир ўз бошига хоким музafferaiplar тарихи билан кизиклаб, улар орасидаги таҳт учун курашлар, адишасизлик, ақанинг укага, ўғлинин отага, амакининг жиянга кўтаришидай инсон шаҳнага ярашмайдиган ҳатти-ҳарқатарларни билди. Ҳамиси музafferaiplar борома қадар оғизларни ўзига ўтказади. Амир Темур кўйинчалирига ҳабарларни ўзига ўтказади. Форсу Ироқда даврон сурʼатан музafferaiplar сулоласи вакиллари уч ийлилар юриш даврда тиҳорати тиҳоратни ўзига ўтказади.

Чиндан ҳам, Форсу хукм сурған Оли Музafferар ёки музafferaiplar деб атадиган супола тарихи кўнянчиликни ўзига ўтказади. Амир Темур сурʼат-сурʼатшириди, кўп нарсларни билгач, ҳайрат баромғини тишилади.

VII

Ўн тўртинчи аср бошларида Ҳулагуийлар салтанатида Музafferар ибн Мансур ибн Ҳожи ал-Хауфий деган амир Майбул шаҳрида, унинг ўғли Муборизиддин Муҳаммад Йазда ҳокимлик килишади. Милодий 1314 йилда отаси вафотидан сўнг унинг мулкини ҳам ўзига кўшиб олган серғайди ўғил, Ҳулагуийлар давлати парчаланиб кетгач, бутун Форс вилоятига кўз тикиди. Кейин Қирмонга кадам кўйди, музазам Шерозни мамлакат пойтахтига айлантириди, Ироқи Ажамни! ўз тасаруғига киритиб, Озарбайжонга идаа айлаб, жалойиррийларга таҳдид сола бослади. Мамлакатни бирлаштириш ўйлида кўнъиҳарқатлар килган ани шамиду тудралди супори курдати супори айланни эмас, балки дунёнга ҳар доворук тараддидар.

Багоят заковатли, ҳуашер, замонини камалай оладиган фаросати ўтиқ Амир Муборизиддин Муҳаммад салтанатини ёлғиз ўзи бошкарди. Унинг акли хотини, ҳулагуийлар сўнгига Сulton Абусаид Баходирхон вазирининг кизи Зайнаб Хотун ёнг ишончли маслаҳатчиси эди, гарчи бу аёни бефарзанд эса-да, фаросати ва закий эканлигидан амир жуда ардоқларди.

Шероздан то Исафхони Рейгана, бу томони Абаруҳ, Йазда Қирмонгача ўнга бас кела оладиган бирон куч топилмади. Тўғри, Сulton Уайис ибн шайх Ҳасан, Малик Ашраф, Ҳамолиддин шайх Абу Исҳоқ сингари ва бошқи хокимлийлар билан ўзаро жанглар узлусиз давом этади. Оқибатда Ироқи Ажам, Шероз, Қирмон, Йазд, Исафхон, Шуштар, Рафсанжон, Тус, Рей каби шаҳарлар аста-аста музafferaiplar кўлига ўтиб борди, шаҳарларнинг ҳар бирда сулоланинг бир вакили хокимлик таҳтида карор топди.

Ташки душманларни сиёсат майдонидан супурб ташлаган бағрига чорлаган шаҳар, Мехр нуриила оладиган тиҳорати ўтиқ Амир Муборизиддин асосий ёв ўз ичади чиқинишина сира кутмади. Музafferaiplar суполасини тарих майдонига олиб чиқкан амир, "Ташки душманнини ўзим ани килим, иккисидан худо ўзинг асра!" деган ҳикмат унинг кисматига мос келишини зинҳор билмасди.

Амиринг оналари бошқа уч ўғлилар тунгичлини ахливи оқибати Шоҳ Шарафиддин, — Амир Муборизиддин уни жуда яхши кўйради — умири киска экан, отаси ҳаётлик вактида оламдан ўти, ўрнида Шоҳ Мансур деган ўғли колди. Иккисими, милодий 1333 йилда түғигтган Шоҳ Шуҳоқ, учинчиси ўндан уч ў

